

כ"ז שבט תשפ"ד
6 פברואר 2024

לכבוד
גלי בהרב מיארה, עו"ד
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים

לכבוד
יואב גלנט
שר הביטחון
משרד הביטחון

דחוף!

שלום רב,

הנדון: התנהלות מפלה של צה"ל ומשרד הביטחון בהקדמת גיוס של דחויי שירות למחזור מרץ 2024 -

התראה לפני נקיטה בהליכים

סימוכין: מכתבנו מיום 24.1.24

בשם המרכז הרפורמי, הזרוע המשפטית והציבורית של התנועה הרפורמית - יהדות מתקדמת בישראל ובשם מכינת תל"ם למנהיגות - המכינה של התנועה הרפורמית, הריני לשוב ולפנות אליכם בעניין שבנדון, כדלקמן:

1. במכתבנו שבסימוכין עמדנו על אי החוקיות בה נגועה החלטת צה"ל ומשרד הביטחון להקדים את גיוסם של 1,400 מועמדים לשירות ביטחון דחויי שירות מקרב תלמידי מכינות, מתנדבי שנת שירות ותלמידי ישיבות הסדר וישיבות גבוהות - למחזור גיוס מרץ 2024, וזאת נוכח חוסר השוויון וחוסר הסבירות בה נגועה ההחלטה. זאת, הן נוכח העובדה שרובם של המועמדים להקדמת גיוס - למעלה מ-1,200, יהיו מקרב תלמידי המכינות הקדם צבאיות ומתנדבי שנת השירות בעוד שמקרב תלמידי הישיבות יוקדם גיוסם של 150 תלמידים בלבד, והן נוכח העובדה שמקרב תלמידי הישיבות לא יוקדם גיוסם של תלמידי שנה א' בשעה שכל תלמידי המכינות ומתנדבי שנת השרות שמקבלים דחיית שירות למשך שנה אחת בלבד יאלצו להתגייס לצה"ל באמצע השנה טרם סיימו כמחצית מתקופת דחיית השרות שאושרה להם.
2. תלמידי המכינות ומתנדבי שנת השירות נמצאים בעת הזו בנקודת זמן בה טרם הספיקו לסיים כמחצית מתקופת דחיית השירות שאושרה להם - קרי, שנה אחת בלבד אשר במהלכה מתקיים רצף של תהליך חינוכי התורם לגיבוש ועיצוב זהותם הערכית כאזרחים הרואים בעצמם כחלק משמעותי מהחברה הישראלית וכבעלי יכולת השפעה על עיצובה מתוך נכונות לשאת במשימות ובאתגרים הלאומיים בתחומי הביטחון, החברה, החינוך ועוד. משכך, גדיעת פעילותם החינוכית וההתנדבותית אשר ממועד פרוץ המלחמה הם עוסקים בה ביתר שאת ובכך תורמים תרומה משמעותית לחברה הישראלית המתמודדת עם השלכותיה הקשות של המלחמה המתמשכת - יש בה כדי לגרום להם ולחברה הישראלית לנזק עצום אותו יש למזער ככל האפשר.
3. הבהרנו, כי על פי הוראות חוק שירות ביטחון [נוסח משולב] התשמ"ו-1986, שר הביטחון מוסמך ליתן צו המורה על דחיית שירות לפי בקשת המיועד לשירות, ומשך הדחיה מסור לשיקול דעתו של שר הביטחון בהתחשב בהיקף הכוחות הסדירים וכוחות שירות המילואים. משכך, לפיכך, אם נוכח השר כי יש להקדים את גיוסם לחודש מרץ 2024 של מועמדים לשירות ביטחון שאושרה להם דחיית שירות - יש לעשות זאת באופן שוויוני ביחס לכל מי שקיבל דחיית שירות ומבלי לנקוט בהפליה פסולה על רקע השקפה דתית.

4. דא עקא, חרף חלוף פרק זמן של כשבועיים ימים ממועד הפנייה ולמרות הצורך בהתייחסותכם הדחופה, עד כה היא נותרה ללא כל מענה.
5. יצוין, כי נוכח חוסר השוויון הקיצוני הגלום בה, הובילה ההחלטה נשואת פנייתנו לתגובות מחאה חריפות ביותר מקרב גורמים שונים, בכללם הורים של תלמידי המכינות הקדם צבאיות ומתנדבי שנת השירות, ראשי מכינות קדם צבאיות, ראשי הגופים המשלחים, הפנימיות, והמסגרות החברתיות בהם מתנדבים מתנדבי שנת השירות, ואף מקרב חברי כנסת.
6. על רקע התגובות החריפות והביקורת הציבורית נוכח חוסר השוויון הגלום באופן יישום ההחלטה וחוסר הסבירות הקיצוני העולה ממנה כאמור, ביום 30.1.24 הודיעו צה"ל ומשרד הביטחון על שינוי בהחלטה, באופן שמספר תלמידי ישיבות ההסדר שגיוסם יוקדם יגדל מ-150 ויעמוד על 450, ובהתאם מספר חניכי המכינות הקדם צבאיות ומתנדבי שנת השירות שגיוסם יוקדם יקטן מ-1,250 ויעמוד על 850 כך שסך המיועדים לשירות ביטחון שמועד גיוסם יוקדם למחזור גיוס מרץ 2024 יעמוד על 1,300.
7. בצה"ל אמנם הבהירו כי בדומה לישיבות ההסדר - גם במכינות תינתן עדיפות להקדמת גיוסם של תלמידים בשנה ב'. דא עקא, תלמידי המכינות הקדם צבאיות מעבירים בהן שנה אחת בלבד ונזקקים לאישור מיוחד כדי להמשיך לששה חודשים נוספים. זאת בעוד שתלמידי ישיבות ההסדר לומדים באופן מובנה במסלול בו יש לימודים גם בשנה ב', ובישיבות הגבוהות אף ניתן לדחות שירות עד לגיל 26. אף מתנדבי שנת השירות מקבלים דחיית שירות למשך שנה אחת בלבד. זאת ועוד, מקרב תלמידי המכינות הקדם צבאיות שכן אושר להם להמשיך לשנה ב', הוקדם גיוסם של 250 מהם במסגרת מחזור גיוס נובמבר 2023. ודוק, במצב דברים זה מי שיוקדם שירותם מקרב תלמידי המכינות למחזור גיוס מרץ 2024, יהיו בהכרח מקרב תלמידי שנה א'.
8. בהקשר זה יצוין, כי כבר כיום ישנם למעלה מ-2,000 תלמידי ישיבות שכבר מיצו תקופת דחיית שירות של שנתיים. ודוק, בנתון זה יש כדי לחדד את חוסר הסבירות בה נגועה החלטת צה"ל ומשרד הביטחון, שכן חרף החובה לנהוג באופן הוגן ושוויוני ביישום ההחלטה על הקדמת גיוסם של מועמדים לשירות ביטחון דחויי שרות – חובה שנראה כי ניתן לקיימה בנקל תוך הימנעות מפגיעה בתלמידי שנה א' ובמתנדבי שנת שרות באמצעות הקדמת גיוסם של תלמידי שנה ב' ומעלה, צה"ל ומשרד הביטחון מסרבים לעשות זאת.
9. ביום 1.2.24 התקיימה בוועדת המשנה של ועדת חוץ וביטחון של הכנסת למשאבי אנוש בצה"ל בראשות ח"כ אלעזר שטרן, ישיבה בנושא קיצור משך דחיית השירות לחניכי המכינות הקדם צבאיות ושנת שירות על רקע מלחמת חרבות ברזל. בישיבה עמד ח"כ שטרן על חומרת ההשלכה שתהיה להחלטה על מכינות קדם צבאיות ומסגרות התנדבות שנת שרות, לרבות אלו מהן שמשורותיהן יגויסו למעלה מ-50% מהתלמידים/מתנדבים.
10. מהנתונים שהוצגו בוועדה עולה, כי בעוד ששיעור של 20% מקרב 4200 בנים תלמידי מכינות קדם צבאיות ומתנדבי שנת שרות המיועדים להקדמת גיוס לחודש מרץ 2024, רק שיעור של 8% מקרב 5,500 תלמידי ישיבות ההסדר מיועדים להקדמת גיוס לחודש מרץ 2024. כלומר, אף שמספרם של תלמידי ישיבות ההסדר שמועד גיוסם לצה"ל נדחה גדול ממספרם של תלמידי המכינות ומתנדבי שנת השירות, הם יהוו רק 35% מקרב 1,300 המועמדים לשירות ביטחון דחויי השירות שגיוסם יוקדם למועד מרץ 2024 בעוד יתר 65% יהיו מקרב תלמידי המכינות ומתנדבי שנת שרות.

11. למרבה הצער, אף לאחר דיון נוסף שהתקיים בנושא בוועדה ביום 5.2.24, לא חל כל שינוי בעמדת צה"ל ומשרד הביטחון שיש בו כדי להפוך את ההחלטה בדבר הקדמת הגיוס כאמור לסבירה הוגנת ושוויונית, ורוב רובו של הנטל נותר על כתפיהם של תלמידי המכינות ומתנדבי שנת השירות.

12. בנסיבות אלה, ולאור סד הזמנים הדוחק נוכח העובדה שצווי גיוס למחזור מרץ 2024 כבר החלו להתקבל אצל המיועדים לשירות ביטחון דחויי שרות שגיוסם הוקדם – נשוב ונבקש כי תפעלו ללא כל דיחוי נוסף על מנת לשנות את ההחלטה בדבר הקדמת גיוסם של דחויי שירות למועד מרץ 2024 באמצעות נקיטה באחת מהחלופות שלהלן:

- א. הימנעות גורפת מהקדמת גיוסם של כלל המועמדים לשירות ביטחון ששירותם נדחה והם תלמידי שנה א' בין אם במכינה ובין אם בישיבה, או שהם מתנדבי שנת שירות, והקדמת גיוסם של תלמידי מסגרות דחיית שירות הלומדים בשנה ב' ומעלה. באופן זה יתאפשר לכלל תלמידי המכינות והישיבות ולמתנדבי שנת השירות, להשלים לפחות שנת לימודים והתנדבות אחת עד לתומה.
- ב. לחילופין, יש לשנות את חלוקת הנטל בין תלמידי המכינות, מתנדבי שנת השירות ותלמידי הישיבות, וזאת באמצעות הגדלת מספר תלמידי הישיבות שגיוסם יוקדם באופן שיהלום את חלקם היחסי בקרב קבוצת דחויי השירות.

13. **נבקש לקבל את תשובתכם הבהולה. ככל שלא תתקבל התייחסותכם העניינית לאמור בפניותינו עד ליום 9.2.24, לא תיוותר בידינו כל ברירה זולת פנייה לערכאות.**

בכבוד רב,

אורי נרוב, עו"ד

העתק:

עו"ד איתי אופיר, היועץ המשפטי, משרד הבטחון